

# One Health en acción: estrategias multidisciplinares para un desarrollo sostenible



Ikastaro hau Osasun Globalaren (gizakia, animalia, ingurumena eta ekonomia) eta garapen iraunkorreko helburuen arteko elkargunean garatuko da. Irtenbide eragingarri eta jasagarriekin lotutako erronka konplexuei aurre nola egin landuko dugu.

**Uzt. 11 - Uzt. 12 2024**

**Kod. 012-24**

**Mod.:**

Online zuzenean Aurrez aurrekoa

**Edizioa**

2024

**Jarduera mota**

Uda Ikastaroa

**Data**

Uzt. 11 - Uzt. 12 2024

**Kokalekua**

Micaela Portilla Ikergunea-Batzar aretoa

**Hizkuntzak**

Gaztelera

**Balio akademikoa**

20 ordu

**Antolakuntza Batzordea**



Fundación  
BBVA



# Azalpena

Osasun Globala kontzeptu bat da, mundu mailako osasun desberdintasunei aurre egiteko, garapen bidean dauden herrialdeetan lidergoak sustatzeko eta diziplina arteko ikuspegiak aplikatzeko garatu zena, globalizazio ekonomikoari eta finantza erakundeek osasun publikoan duten eraginari erantzuteko.

OMEren kalkuluen arabera, 2030 eta 2050 bitartean, klima aldaketak gutxi gorabehera 250 000 heriotza gehiago eragingo ditu urtean mundu osoan. Klima-aldaketak osasunean duen eragina askotarikoa da, eta ondorio zuzenak (adibidez, muturreko fenomeno meteorologikoak, hala nola lehorsteak, sute handiak edo uholdeak) ez ezik, zeharkako ondorioak ere izan ditzake (gaixotasun-ereduen aldaketak, elikagaien segurtasuna eta uraren eskuragarritasuna).

Giza, animalia eta ingurumenaren osasunari eragiten dion fenomeno global baten aurrean gauden arren, herri ahulek eragin berezia dute; erronka globalei aurre egiteko eta garapen jasangarria sustatzeko, Garapen Iraunkorreko Helburuak (GJH) sortu ziren 2015erako. Helburu hauek ditu: pobrezia errotik kentzea, gizarteratzea bermatzea, ingurumen jasangarritasuna sustatzea eta 2030erako garapen ekonomikoa sustatzea maila globalean. 17 helburuek elkarrekin lotutako gai ugari biltzen dituzte, pobrezia, gosea, osasuna, hezkuntza, genero berdintasuna, edateko ura, ekintza klimatikoa eta garapen jasangarrirako elkarrekin elkarrekin.

GJH horiek nazioarteko lankidetzarako eta ekintzarako eta mundu bidezkoagoa, erresilienteagoa eta jasangarriagoa sortzeko esparru integrala eskaintzen digute. Ikuspegi integratu horretatik osasun arloko erronkak ulertu eta jorratzeak irtenbide eraginkorrak eta jasangarriak ekar ditzake.

Hala, Uda Ikastaro honen bidez, Osasun Globalaren erronkei aurre egin nahi zaie, eta erronka horiek Garapen Iraunkorreko Helburuak betetzearekin lerrotatu nahi dira. Hori guztia ikuspegi zientifiko eta lankidetzazkotik egingo da, eta helburua izango da unibertsitateko ikasleei, Osasun Globalarekin zerikusia duten profesionalei eta tokiko, eskualdeko edo nazioarteko erabakiak hartzen dituzten eragileei gizakien, animalien eta ingurumenaren osasunaren arteko lotura ulertaraztea.

## Helburuak

**Osasun orokorra: dena dago konektatuta.** Pertsonen, animalien, ingurumenaren eta ekonomiaren osasuna modu zatiezinean lotuta dagoela eta aldagai horietako batean eragiten duen guztiak besteengan eragina duela jakinaraztea.

**Osasun globalaren erronkak:** Osasun globalaren etorkizunak dakartzan erronkei buruz sentsibilizatzea eta arazo horiei irtenbideak emateko Garapen Iraunkorreko Helburuetatik abiatuta horiek nola heldu sentsibilizatzea.

**Arazoak hautematea:** Pertsonen osasun globalari buruzko informazio zientifiko eskasaren ondoriozko arazoak nola hautematen ditugun ezagutzea, desinformazioa eta inakzioa saihesteko, batez ere, IA eta *fake news*-ak informazioaren zati bat bereganatzen ari direla dirudien uean.

**Zientziaren eginkizuna:** Zientziak ezagutza sistema zorrotz gisa osasun globala zehazten duten faktoreen aurrean duen zeregina baloratzea.

# Programa

## 2024-07-11

09:00 - 09:15	Registro
09:15 - 09:25	Jardueraren zuzendaritzaren aurkezpena <b>Cristina Juesas Escudero</b>   CJ Comunicación - Consultora
09:25 - 10:10	“Agua: la importancia de la contaminación “ <b>Gorka Orive Arroyo</b>   UPV/EHU - Catedrático <b>Unax Lertxundi Etxebarria</b>   Osakidetza - Jefe de Sección de Farmacia. Red de Salud Mental Araba.
10:10 - 10:50	“Una visión de la salud global desde la filosofía económica“ <b>Armando Menéndez Viso</b>   Universidad de Oviedo - Profesor titular
10:50 - 11:20	Atsedena
11:20 - 12:00	“Salud Global: qué tiene la IA que decir a esto“ <b>Susana Pérez Sánchez</b>   Tecnalía - Directora de Smart Industry
12:00 - 13:00	Mahai ingurua: “Coloquio abierto“ <b>Armando Menéndez Viso</b>   Universidad de Oviedo - Profesor Titular <b>Juan Oregui Oregui</b>   Bankinter - Asesor de banca privada <b>Susana Pérez Sánchez</b>   Tecnalía - Directora de Smart Industry <b>Gorka Orive Arroyo</b>   UPV/EHU - Catedrático <b>Cristina Juesas Escudero</b>   CJ Comunicación - Consultora
15:00 - 15:45	“Crecer o decrecer: esta es la cuestión“ <b>Juan Oregui Oregui</b>   Bankinter - Asesor de banca privada
15:45 - 17:00	“Dinámica: la comunicación en Salud Global“ <b>Cristina Juesas Escudero</b>   CJ Comunicación - Consultora
17:00 - 17:15	Sintesia

## 2024-07-12

09:30 - 10:15	“¿Para que vale la naturaleza? Una visión integral desde los múltiples valores de la naturaleza para la salud“ <b>Unai Pascual</b>   BC3 - Investigador
10:15 - 11:00	“Preparando las ciudades para una mejor salud global“ <b>Marta Sola Páramo</b>   Lekustudio - Arquitecta

11:00 - 11:30	Atsedena
11:30 - 12:15	<p>“El fin de la energía tal y como la conocemos”</p> <p><b>Antonio Turiel</b>   Instituto de Ciencias del Mar - Investigador</p>
12:15 - 13:00	<p>Mahai ingurua: “Coloquio abierto”</p> <p><b>Unai Pascual</b>   BC3 - Investigador  <b>Marta Sola Páramo</b>   Lekustudio - Arquitecta  <b>Antonio Turiel</b>   Instituto de Ciencias del Mar - Investigador  <b>Rosario Melero Alcívar</b>   Salud Madrid - Entomóloga  <b>Cristina Juesas Escudero</b>   CJ Comunicación - Consultora</p>
15:00 - 15:45	<p>“Vectores: una mirada desde la convivencia”</p> <p><b>Rosario Melero Alcívar</b>   Salud Madrid - Entomóloga</p>
15:45 - 17:00	<p>“Dinámica: Propuestas para mejorar la salud global”</p> <p><b>ignacio Garitano gutiérrez</b>   Bioaraba - Adjunto a la Dirección Científica</p>
17:00 - 17:15	<p>Itxiera</p> <p><b>Cristina Juesas Escudero</b>   CJ Comunicación - Consultora</p>

## Zuzendaritza

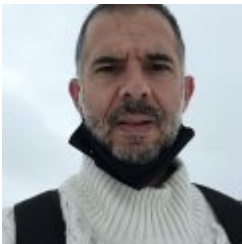


### **Cristina Juesas Escudero**

CJ Comunicación

---

Consultora de comunicación. Graduada en Turismo con un posgrado en calidad (Escuela Oficial de Turismo). Experta en comunicación científica por la UNED. Organiza desde 2015 TEDxVitoriaGasteiz. Coautora de Hablar en público en cuatro pasos: un método basado en el viaje del héroe (Libros de Cabecera, 2021). Profesora asociada en DigiPen Institute of Technology Bilbao. Ha sido profesora en el Basque Culinary Center (Universidad de Mondragón) y es docente de oratoria en el Máster de acceso a la abogacía y la procura de la Universidad de Deusto. Fue asesora de comunicación en internet en el Gobierno Vasco y dirigió la comunicación de Euskampus Fundazioa durante el proyecto de Campus de Excelencia Internacional (2012-2015). Autora de las guías de uso y estilo en redes sociales del Gobierno Vasco y la Universidad del País Vasco. Miembro de Toastmasters International, con dos DTMs, ha sido Directora del Distrito 107 (España, Portugal y Marruecos). Responsable de comunicación en la Fundación iO, dedicada a proyectos en Salud Global, enfermedades infecciosas y medicina de viajes. Ha coordinado el libro Curiosidades sobre las enfermedades infecciosas (2021).



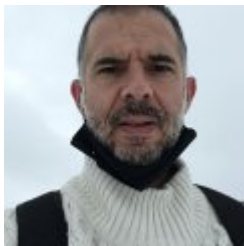
### **ignacio Garitano gutiérrez**

Hospital Universitario Araba

---

Medikuntza tropikalean eta nazioarteko osasunean eta laguntza humanitarioan interesa duen familia-medikua naiz. Afrikako hainbat misiotan lan egin nuen Mugarik Gabeko Medikuekin (MSF); Epidemiologo bihurtu nintzen ECDC-rekin IEuropako nterbentzioko Epidemiologiako Programaren Prestakuntza eginez eta Londresko Higiene eta Medikuntza Tropikaleko Eskolan Epidemiologiako master bat ikasten. Urtebetez Hegoafrikan lan egin nuen MSFko epidemiologo gisa. Gero ginekologia eta obstetrizia-ko espezialitatea egin nuen. 6 urteko lan ondoren, SARS-CoV-2 pandemiak epidemiologo gisa lan egin ninduen berriro Eusko Jaurlaritzaren zaintzan. Gaur egun, Bioaraba Osasun Ikerketa Institutuko zuzendari zientifikoko laguntzailea naiz, Vitoria-Gasteizen.

## Irakasleak



### **Ignacio Garitano Gutiérrez**

Hospital Universitario Araba

---

Medikuntza tropikalean eta nazioarteko osasunean eta laguntza humanitarioan interesa duen familia-medikua naiz. Afrikako hainbat misiotan lan egin nuen Mugarik Gabeko Medikuekin (MSF); Epidemiologo bihurtu nintzen ECDC-rekin IEuropako nterbentzioko Epidemiologiako Programaren Prestakuntza eginez eta Londresko Higiene eta Medikuntza Tropikaleko Eskolan Epidemiologiako master bat ikasten. Urtebetez Hegoafrikan lan egin nuen MSFko epidemiologo gisa. Gero ginekologia eta obstetrizia-ko espezialitatea egin nuen. 6 urteko lan ondoren, SARS-CoV-2 pandemiak epidemiologo gisa lan egin ninduen berriro Eusko Jaurlaritzaren zaintzan. Gaur egun, Bioaraba Osasun Ikerketa Institutuko zuzendari zientifikoko laguntzailea naiz, Vitoria-Gasteizen.



### **Cristina Juesas Escudero**

CJ Comunicación

---

Consultora de comunicación. Graduada en Turismo con un posgrado en calidad (Escuela Oficial de Turismo). Experta en comunicación científica por la UNED. Organiza desde 2015 TEDxVitoriaGasteiz. Coautora de Hablar en público en cuatro pasos: un método basado en el viaje del héroe (Libros de Cabecera, 2021). Profesora asociada en DigiPen Institute of Technology Bilbao. Ha sido profesora en el Basque Culinary Center (Universidad de Mondragón) y es docente de oratoria en el Máster de acceso a la abogacía y la procura de la Universidad de Deusto. Fue asesora de comunicación en internet en el Gobierno Vasco y dirigió la comunicación de Euskampus Fundazioa durante el proyecto de Campus de Excelencia Internacional (2012-2015). Autora de las guías de uso y estilo en redes sociales del Gobierno Vasco y la Universidad del País Vasco. Miembro de Toastmasters International, con dos DTMs, ha sido Directora del Distrito 107 (España, Portugal y Marruecos). Responsable de comunicación en la Fundación iO, dedicada a proyectos en Salud Global, enfermedades infecciosas y medicina de viajes. Ha coordinado el libro Curiosidades sobre las enfermedades infecciosas (2021).



## **Unax Lertxundi Etxebarria**

Osakidetza, Doctor en Farmacia

---

Unax Lertxundi Farmazia Atalaren burua da Osakidetza-Euskal Osasun Zerbitzuaren Arabako Osasun Mentaleko Sarean. 2002an, 1.a izan zen BAFE-Barneko Farmazialari Egoiliarraren plaza lortzeko Estatuko proban. Farmazian doktorea da Euskal Herriko Unibertsitatean (aparteko saria), ikerketa proiektu askotan parte hartu eta buru izan da, 60 artikulua baino gehiago idatzi ditu nazioarteko aldizkari zientifikoetan eta 60 komunikazio biltzarretan, eta sari ugari lortu ditu. Era berean, Farmazia Psikiatrikoko Espezialistaren (Board Certified Psychiatric Pharmacy, BCPP) ziurtagiria duten Europako 16 profesionaletako bat da (ziurtagiria American Pharmacists Association ospetsuak ematen du).



## **Rosario Melero Alcívar**

CU SAIUS

---

Dra. Rosario Melero Alcívar, Doctora en Biología y doctora en Didáctica de las ciencias; Enfermera. Especialista en Entomología Sanitaria, área en la que llevo desde hace más de 25 años investigando y formando a profesionales, sobre la interacción de los artrópodos y la salud pública. Desde 2019 ejerciendo de enfermera asistencial rural para el SERMAS, que compatibiliza con labores docentes de posgrado en el Centro Universitario SAIUS.



## **Armando Menéndez Viso**

---

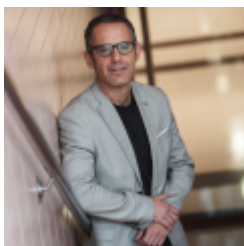
Doctor en filosofía y licenciado en economía. En la actualidad ejerce como profesor en el Departamento de Filosofía de la Universidad de Oviedo. Ha dedicado una buena parte de su trabajo académico a las relaciones entre ciencia y sociedad, la innovación y la sostenibilidad.



## Juan Oregui Oregui

---

Licenciado en Derecho por la Universidad de Deusto. Titulación European Financial Advisor (EFA). Tras una larga trayectoria en Banca de Inversión, en la actualidad trabaja como agente libre para clientes de banca personal y privada en Bankinter.



## Gorka Orive Arroyo

UPV/EHU, Doctor en Farmacia

---

Gorka Orive doktorea (44 urte) Farmazian irakasle, ikertzaile, dibulgatzaile eta ekintzaile arretatsu eta polifazetiko da. Ikerketa proiektu askotan parte hartzen du. Aparteko ekoizpen zientifikoa du, honako hauek barne: nazioarteko 318 argitalpen, 45 argitalpen nazional, liburuko 25 kapitulu, eta 3 liburu argitaratzaile nagusi gisa. H indizean 70 puntu ditu, eta 18.400 aipu baino gehiago. Azken 10 urteetan, nazioarteko 20 artikulua zientifiko baino gehiago idatzi ditu urtean. Espainiako 55.000 zientifikoren lagin batean, H indizearen arabera, goren mailako % 1aren barruan dago. Gainera, Stanfordeko Unibertsitateak egin berri duen “Top Scientific Rankings” sailkapenean, Espainian Farmazian eragin handiena duten espainiar ikertzaileen zerrendaren burua da, eta kategoria horretako munduko lehen 30 zientzialarien artean dago, aktibo dauden eta lehen artikulua XXI. mendean egin duten zientzialariak hartuta. Geroa Diagnostics enpresaren sortzailea eta CSO da.



## Unai Pascual

Basque Centre for Climate Change (BC3)

---

Unai Pascual (BC3) Ikerbasque Ikerketa Zentroko irakaslea da, eta 20 urte baino gehiagoko esperientzia du ekonomia-ekologistaren alorrean, sistema soziokultural konplexuak ulertzeko gizarte eta natur zientziak bereganatzen. Bioaniztasun eta Ekosistika Zerbitzuetako (IPBES) Multidiscipline Expert Paneleko kidea da. Bere ikerketa nagusiak ingurumenaren aldaketa globalaren eta ekonomiaren arteko interakzioan zentratzen dira, arreta berezia jarriz erakundeen, merkatuen eta ingurumen-gobernantzaren rol ebolutiboari balantzetan zehar. Mundu osoko hainbat herrialdetako ikerketa-proiektuak egin ditu, besteak beste, Europako hainbat herrialde, AEB, Mexiko, Peru, Bolivia, Kolonbia, India, Etiopia eta Malawi. Pascualek irakasle eta irakasle nagusi gisa lan egin du Europako hainbat unibertsitatetan (Cambridge, Manchester, York, Bartzelona, Bilbao) eta Latinoamerikan (Argentina, Dominikar Errepublikak, Mexiko, Kolonbia).



## **Susana Pérez Sánchez**

---

Master en Ciencias de la Computación e Ingeniera de Telecomunicación por la Universidad de Deusto. Ha trabajado en Telefónica I+D y dirigido la cátedra Movistar en la Universidad de Deusto durante sus años como profesora en las Ingenierías Informática y de Telecomunicación. Su experiencia comprende áreas como la Internet del Futuro, Internet de las cosas, redes y protocolos inalámbricos y tecnologías de digitalización industrial. Ha dirigido proyectos de I+D durante más de 15 años en Tecalia y ha sido la directora de Smart Industry, área de negocio focalizada en las tecnologías habilitadoras para Industria 4.0: sensórica avanzada, visión artificial, mantenimiento y aplicación de Inteligencia Artificial en procesos productivos, buscando KPIs de mejora de calidad, optimización de la producción, eficiencia y sostenibilidad.



## **Marta Sola Páramo**

---

Arquitecta por la Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Barcelona, 2015. Antes de fundar Leku Studio, colaboró con diferentes estudios de carácter internacional participando en proyectos de arquitectura y masterplan en ciudades como Doha, Tánger y Londres. Especializada en el diseño de proyectos y estrategias de transformación urbana, es a su vez codirectora y responsable del programa cultural del festival de arquitectura Open House Bilbao.



## **Antonio Turiel**

---

Antonio Turiel (1970, León), Fisikan Lizentziaduna (1993), Matematikan Lizentziaduna (1994) eta Fisika Teorikoan Dokorea (1998) da, guztiak Madrilgo Unibertsitate Autonomoan. Zientzia Ikerketen Kontseilu Nagusiko zientzia-ikertzailea da Institut de Ciències del Mar-en. Nazioarteko zientzia-aldizkarietan argitaratutako 95 zientzia-artikulu baino gehiago idatzi ditu, gehienak ozeanografiari eta ozeanoak kliman eta baliabide naturaletan duen eraginari buruzkoak. The Oil Crash bere blogak 14 milioi orri-ikustaldi baino gehiago ditu eta gazteleraz gure gizarteko jasangarritasun arazoaren, batez ere erregai fosilak agortzearen arazoaren, inguruan erreferentea da. Bere azken dibulgazio-liburuak Petrocalipsis: crisis energética global y cómo (no) la vamos a solucionar eta El Otoño de la Civilización (Juan Borderarekin) dira.

# Matrikula prezioak

<b>AURREZ AURRE</b>	<b>2024-05-31 ARTE</b>	<b>2024-07-11 ARTE</b>
<a href="#">Gazte tarifa</a>	25,00 EUR	59,00 EUR
<a href="#">Orokorra</a>	-	84,00 EUR
<a href="#">Matrikula murriztua orokorra</a>	-	71,00 EUR
<a href="#">Matrikula exentzia</a>	-	59,00 EUR
<a href="#">Ikastaroak guztiontzat</a>	-	71,00 EUR
<a href="#">Donostia Kultura</a>	-	71,00 EUR

<b>ONLINE ZUZENEAN</b>	<b>2024-05-31 ARTE</b>	<b>2024-07-11 ARTE</b>
<a href="#">Gazte tarifa</a>	25,00 EUR	59,00 EUR
<a href="#">Orokorra</a>	-	84,00 EUR
<a href="#">Matrikula murriztua orokorra</a>	-	71,00 EUR
<a href="#">Matrikula exentzia</a>	-	59,00 EUR
<a href="#">Ikastaroak guztiontzat</a>	-	71,00 EUR
<a href="#">Donostia Kultura</a>	-	71,00 EUR

## **Kokalekua**

**Micaela Portilla Ikergunea-Batzar aretoa**

c/ Justo Vélez de Elorriaga, 1, 01006 Vitoria-Gasteiz

Araba